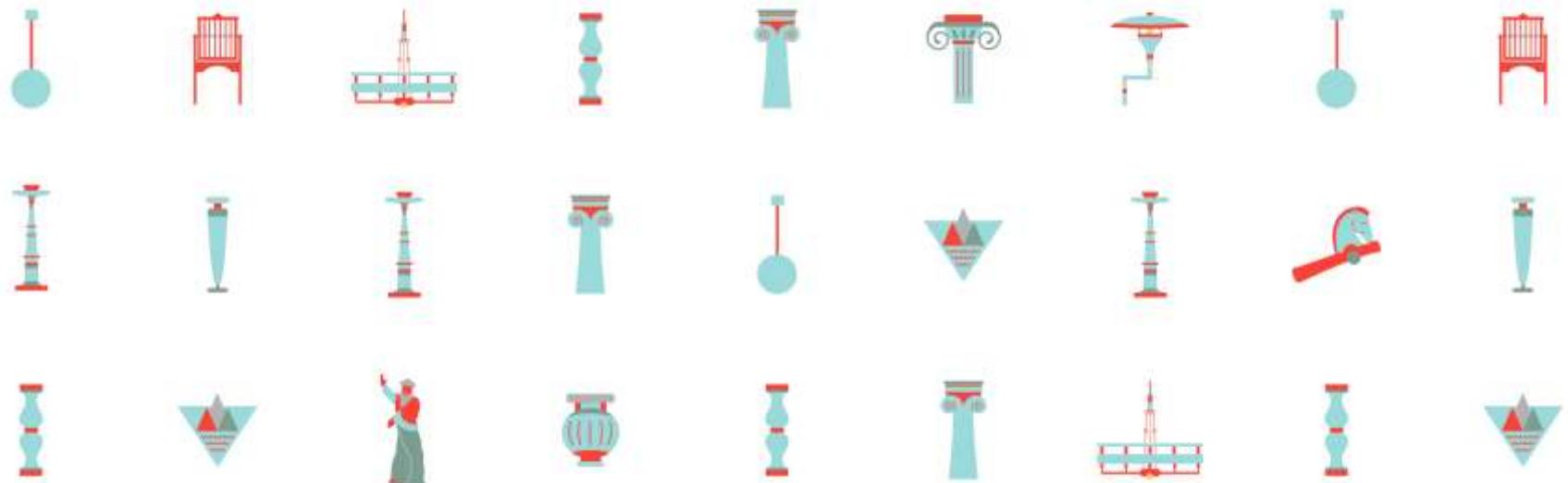

KONCEPT(I) RAZVOJA DIGITALNE KNJIŽNICE SLOVENIJE

mag. Zoran Krstulović

Duh vremena 1992 – 2005

Strategija 2006

Smjernice 2013

Drugo desetljeće dLiba

globalizacija i individualizacija

globalno povezivanje knjižnica
korisnik u središtu
automatizacija
izgradnja vlastitih primarnih zbirki podataka

(**Mirko Popovič**: Načrtovanje razvoja knjižničarstva v Sloveniji – nekaj tez, 1992)

Knjižnice služe čovječanstvu.

Poštujte sve oblike prijenosa znanja.

Koristite tehnologiju za poboljšanje knjižničnih usluga.

Zaštitite slobodan pristup znanju.

Poštujte prošlost i stvarajte budućnost.

(Michael Gorman: Five new laws of Librarianship, 1995)

DIGITALNA KNJIŽNICA JE...

- ... organizirana **zbirka** digitalnih dokumenata u mrežnom okruženju;
- ... mjesto na kojem su dokumenti **lako dostupni** javnosti;
- ... **digitalizirana** “klasična” građa, **izvorno digitalna** građa;
- ... knjižnica koja korisnicima pruža informacijske resurse u digitalnom obliku i pruža im svoje **usluge za njihovu dostupnost i upotrebu**.

Digitalna knjižnica također uključuje različite **aktivnosti** kroz koje zbirke, usluge i osoblje postaju dio životnog ciklusa stvaranja, diseminacije, korištenja i očuvanja podataka, informacija i znanja.

(Digital Library Definition for DLI2)

PRETHODNICI DIGITALNE KNJIŽNICE

projekti digitalizacije NUK (1996 -)

sudjelovanje u projektu

The European Library – TEL, 1. 2. 2001 – 31. 1. 2004 (FP5)

predlog projekta NUK

eLib.si – Nacionalna zbirka elektronskih dokumentov, 2003

portal

Slovenska retrospektivna bibliografija članaka do 1945

POČETNO RAZDOBLJE DIGITALIZACIJE 1996 - 2003

Zbirka portretov znanih Slovencev obsega več kot 800 fotografij in različnih upodobitev: portretov, crtežov, ilustracij, književnih poslovilic ... ki kažejo v raznolik način na slovenskih zgodovinskih temah. Izbrani so portreti: Janez Čop, Fran Šmidkova Primož, Matilda Gospicica, Simeon Gregorčič Jakopič, Frančišek Prešeren, Domaž Zupančič in Josipa Vidmarja, za sestavljene slike Janeza, brez katerih bi bila slovenska kulturna dediščina skritjena.

Dodatek na dane zbirke slovenskih fotografij, kot sta sina Frane Vrhovšt ali Josip P. Kopitarjevič originalni Slovenski poslovili, kot sta tako Ilirjan Jakopič, Božidar Jakac.

KOPITARJEVA ZBIRKA SLOVANSKIH KODIKOV

Kopitarjeva zbirka slovenskih kodikov (KZSK). Cvet Kopitarjeva in slovenskega književnega izdajalca v Ljubljanskih člankovih. Večja del zbirke je edinstvenih predmetov, prinaša pa tudi mnogo drugega, avtorografe, ilustracije, stolnice, kopirane knjižne napovedi, drevoredki, polihromski spominski sploški.

Copitarsko je zbirko ostanjala skoraj deset let. V letu 1911 je prenesla v Ljubljano, Ljubljana (1911). Ce spominska zbirka dolžina ne približuje. Če ga želite prenesti boljšo, ga vsemen kaj je potrebo da obsegja knjizki. Leta 1905 je postala na digitalni vrstavi kopirna negativi, da je omogočila dostop, je bilok npr. preprosto do novih zvez. Sledijo slike o tem, kaj je bilo v zbirki.

Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

RETROSPERIČNA ZBIRKA ČLANKOV ZE LET 1767-1946

Iškanje

Število:
Slov v besedilu:
Leto izida:
Podrobne besedile:
Oblikovanje besedile:
Cestno število:

Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

Zemljevidi slovenskega ozemlja 1548-1924

Predstavljeni soberi starci zemljovidov slovenskega ozemlja prostora in načrtov. Uporabne za kartografske in slovenske zgodovine. Narodne in univerzitetne knjižnice.

Jačno predstavlja zemljovid zgodovinsko ozemlje slovenske dežele, vojvodstvo Krainko, od prvih prikazov v Kozmografi Sebastiana Münzera iz leta 1548 do zvezega "Zemljodelejstvenih dejel" in pokrajin Petra Koplerja iz 1853 leta. Načrti Ljubljanske prenovečajo način in obrazec mestna v zgodnjem obdobju med 1828 in 1920 letoma.

- [Zvezki zemljovid](#)
- [O zemljovidih](#)
- [O kartografski zbirki](#)

Projekt je potekal v sodelovanju z Geodetskim inštitutom Slovenije.

Geodetski inštitut Slovenije

raspršenost digitalnih objekata po Internetu

višestruka izrada aplikacija s istim funkcionalnostima
(korisnička sučelja, alati za pretraživanje ...)

digitalizacija prema mogućnostima pružatelja usluge ili
naručilaca, a ne u skladu sa standardima

neriješeno pitanje trajnog očuvanja digitalnih objekata

CILJEVI 2005

bolji pristup "klasičnoj" knjižničnoj građi
puni tekstovi i drugi sadržaji na mjestu korisnika
povezati projekte digitalizacije

pristup informacijama o svim vrstama knjižnične građe
potreba po razumjevanju ponašanja korisnika na mreži, odgovoriti na
primjeran način

postavljanje portala digitalne knjižnice
pristup izvorima bez obzira na uređaj

osigurati infrastrukturu i tehničku podršku
2006 utemeljena posebna organizacijska jedinica

obuka za digitalnu knjižnicu
trajna pohrana

Osiguravanje informacijskih izvora.

Trajno očuvanje slovenske kulturne baštine.

Izgradnja, razvoj i upravljanje digitalnim zbirkama.

Osiguravanje najšireg i slobodnog pristupa.

Digitalna knjižnica kao infrastruktura procesa obrazovanja i znanstvenog istraživanja, cjeloživotnog obrazovanje stanovništva i faktor demokratizacije društva.

Aktivnosti digitalne knjižnice provode se u okviru strateških i godišnjih planova NUK-a.

Organizacija (2006 -):

Enota za informacijsko tehnologijo in digitalno knjižnico

Služba za informacijsko-komunikacijsko podporo

Služba za knjižnično informatiko

Služba za razvoj in upravljanje digitalne knjižnice

MREŽNI KONTEKST

27. 9. 1998

26. 11. 2000

ožujak 2010

14. 2. 2005

4. 2. 2004

2004 / 2011

Instagram
Fast beautiful photo sharing

6. 10. 2010

21. 3. 2006

10. 2. 2004

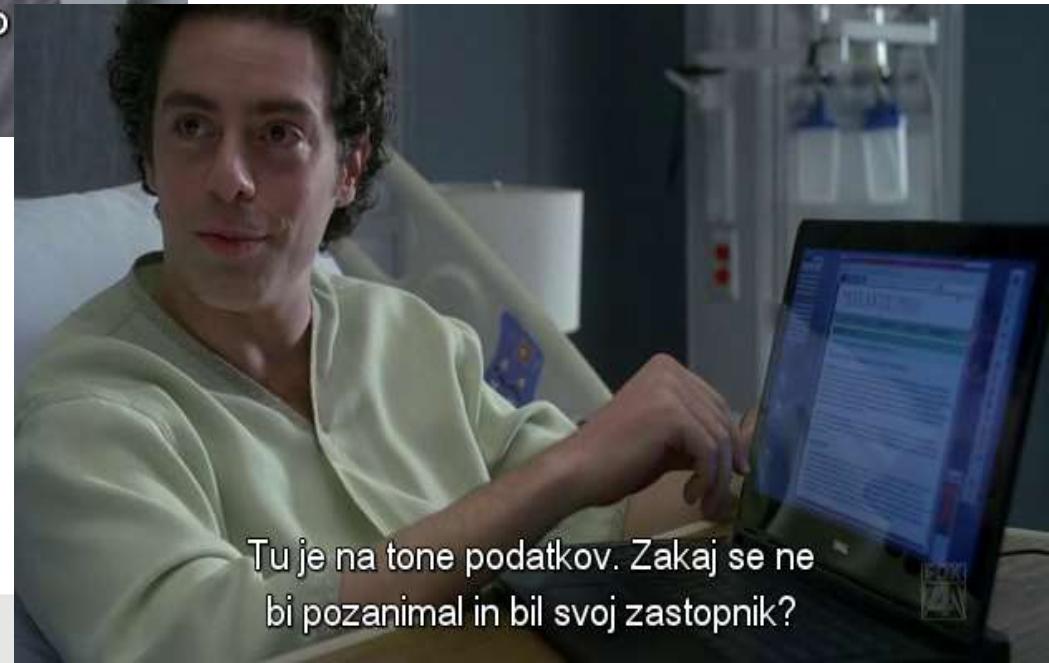
travanj 2005

europeana
think culture

20. 11. 2008

KORISNICI

SMERNICE

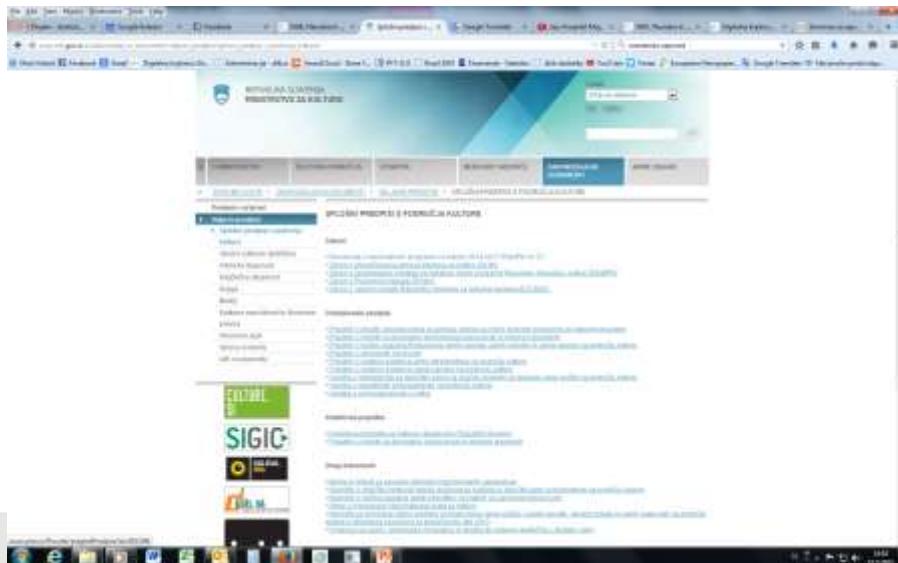
ZA ZAJEM, DOLGOTRAJNO OHRANJANJE

IN DOSTOP DO KULTURNE DEDIŠČINE V DIGITALNI OBLIKI

Številka: 602-10313-48230/17
Redilnika: LO

SMERNICE ZA ZAJEM, DOLGOTRAJNO OHRANJANJE IN DOSTOP DO KULTURNE DEDIŠČINE V DIGITALNI OBLIKI

(SMJERNICE ZA PRIKUPLJANJE, DUGOROČNO OČUVANJE I PRISTUP KULTURNOJ
BAŠTINI U DIGITALNOM OBliku)

Pristup: na mrežnoj stranici
Ministrstva za kulturo

STANDARD OAIS

ISO 14721:2012

Space data and information
transfer systems – Open
archival information system
(OAIS) – Reference model

Podaci o prostoru i sustavi
prijenosne informacija –
Otvoreni arhivski informacijski
sustav (OAIS) - Referentni
model

SIST ISO 14721:2013 (1. 6. 2013)

The screenshot shows a web browser displaying the SIST ISO 14721:2013 document. The page has a red header with the text "SLOVENSKI INSTITUT ZA STANDARDOVANJE" and "Spletna Predava". Below the header, the title "SIST ISO 14721:2013" is displayed. The main content area contains the International Standard text in English. On the right side, there is a sidebar titled "Najpovezaniji standardi" (Related standards) which lists several other ISO standards. The bottom of the page shows the footer "SIST, d.o.o., Ljubljana, SI-1000 Ljubljana, Slovenia, tel. +386 1 461 00 00, fax +386 1 461 00 01, e-mail: info@sist.si" and "www.sist.si".

Prikupljanje Pohrana Pristup

prikupljanje podataka

decentralizirano / koordinirano

stvaranje digitalnog sadržaja

digitalizacija

izvorna digitalna građa

»harvesting« mrežnih stranica

pohrana podataka

centralizirana

repozitorij

arhiv mrežnih
stranica

pristup podacima

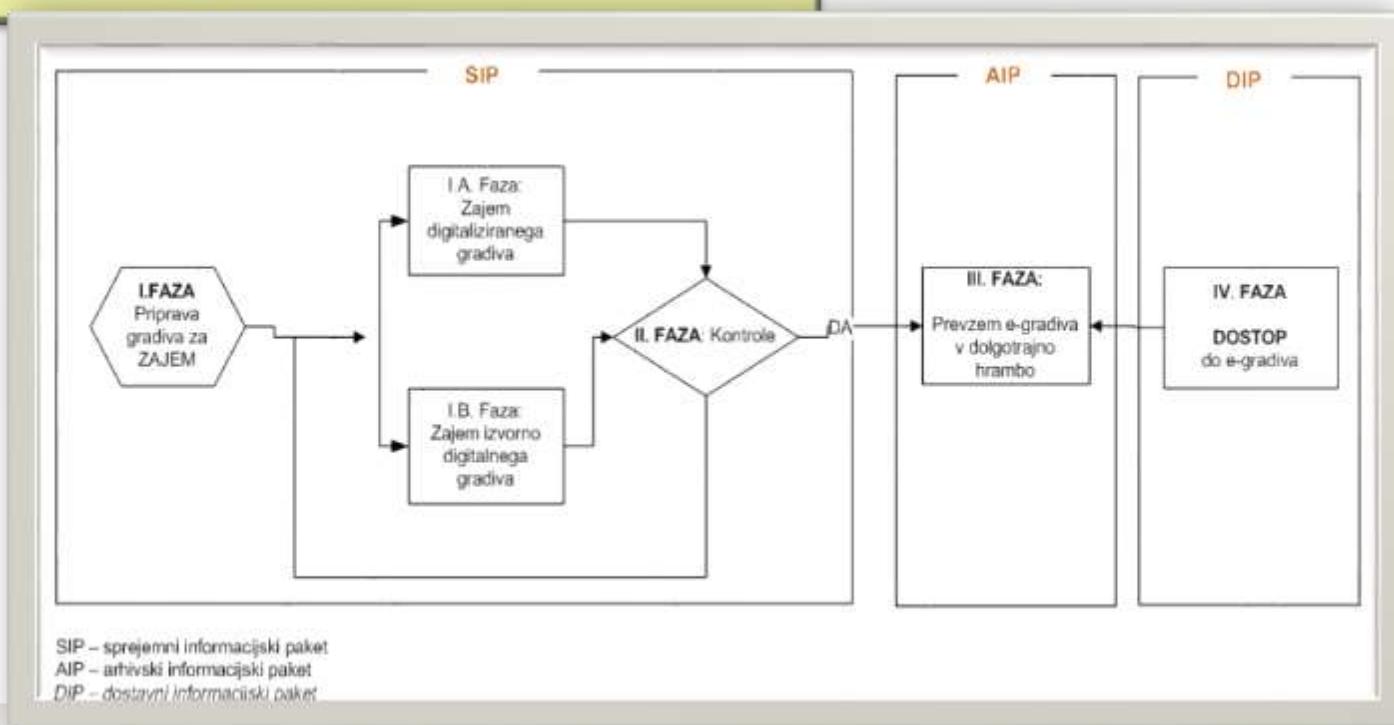
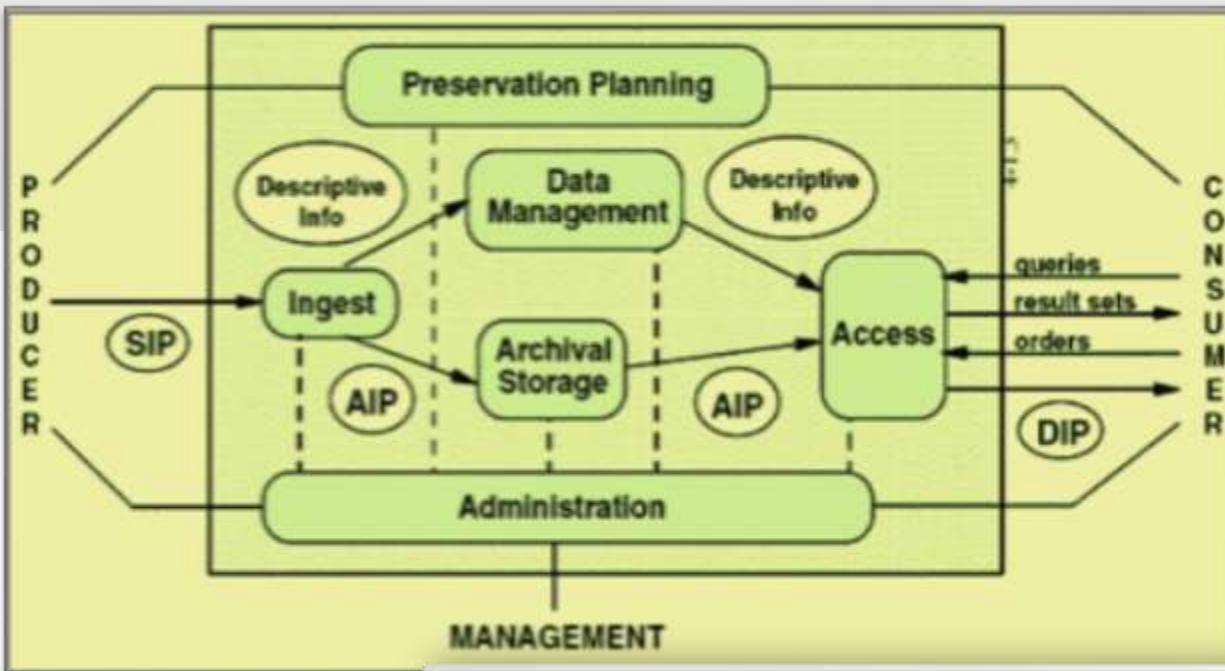
centraliziran / distribuiran

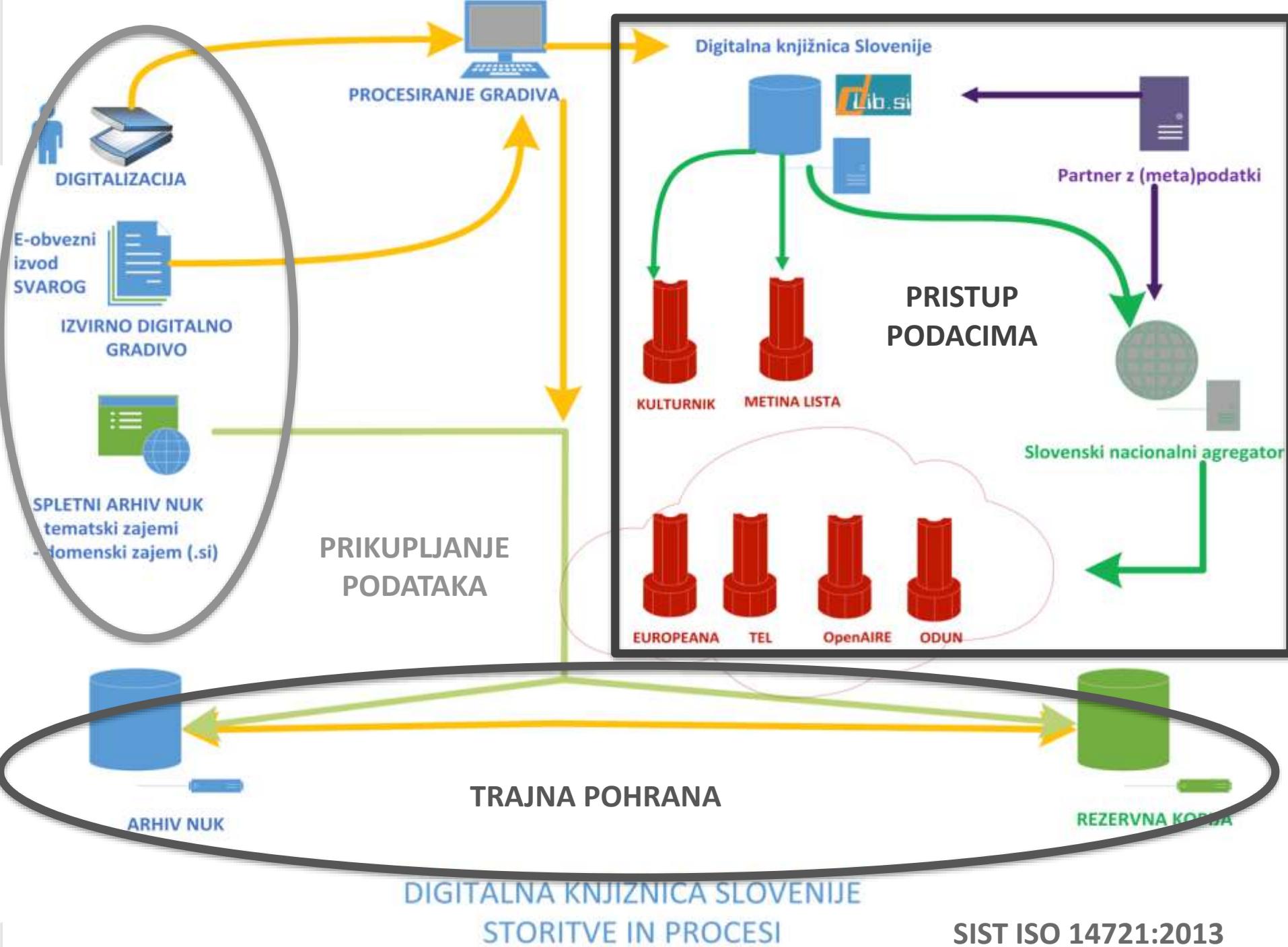
portali

dLib

arhiv spleta

nacionalni agregator

PITANJA KONCEPTUALNOG RAZVOJA

Nacionalna knjižnica

Narodne knjižnice

Visokoškolske knjižnice

Školske knjižnice

Specijalne knjižnice

+

Knjižnični informacijski servis

Digitalna knjižnica

Digitalna knjižnica kao dio knjižničnog sistema?

Koliko digitalnih knjižnica trebamo?

Pravni okvir djelovanja digitalne knjižnice

- autorsko pravo i srodnna prava
- zaštita privatnosti
- pravo na ponovnu upotrebu
- pravo na (Internetni) zaborav
- pitanje rudarenja podataka

MI Prezentacija ... Naučna literatura ... Slideshare ... Zbornik knjig ... G art, inovacije ... Datalokal i ... Knjižnice COBISS ... Za poslovne i poslovne ...

Google Translate Gmail Facebook NUK NUK politika dLib YouTube SoundCloud Vimeo Dropbox RTV SLO Click Open Culture COBISS.si srbic

ant. knezova knjižnica

Avtor: AT Images Maps Videos News More Search

About 19,300 results (0.60 seconds)

Ant. Knezova knjižnica - Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si
www.dlib.si/delataln/URN/NBN:SI-DOC-GXFTWJRE/ • Translate this page

Naslov: Ant. Knezova knjižnica zbirka zabavnih in poučnih spisov. Vir: knjiga. Jezik: slovenški. Leto: 1896. Format: 180 str., 30 cm. Založnik: Slovenska Matica.

Ant. Knezova knjižnica - Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si
www.dlib.si/delataln/URN/NBN:SI-DOC-OFBOWFAU/ • Translate this page

Naslov: Ant. Knezova knjižnica zbirka zabavnih in poučnih spisov. Avtor(i): Levec, Fran (javni delodajeca besedila, urednički). Knez, Anton (javni akt ustanove, ...).

49658800 - COBISS/OPAC
www.cobiss.si/scripts/cobiss?command=SEARCH&base... • Translate this page

Lokalna baza podatkov: Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana (Štev. zapiskov: ... Naslov: Ant. Knezova knjižnica : zbirka zabavnih in poučnih spisov.

6744071 - COBISS/OPAC
www.cobiss.si/scripts/cobiss?command=SEARCH&base... • Translate this page

Naslov: Ant. Knezova knjižnica : zbirka zabavnih in poučnih spisov. Zs. 9 | Uredil: Fr. Levec. Dragi naselci, Anton Knezova knjižnica. Vstavljavečina, type of: ...

Ant. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov, 2 zv :: bohla ...
www.bohla.com/.../Antikvarne-knjige-i-Romanji_pripravod • Translate this page

Mi https://državnaufajam.si/ Facebook Zbornik knjig - Datalokal ... ResearchGate ant. knezova knjižnica

Google Translate Gmail Facebook NUK NUK politika dLib YouTube SoundCloud Vimeo Dropbox RTV SLO Click Open Culture COBISS.si srbic

|Kulturnik METAISKALNIK NOVICE DOGODKI f

ant. knezova knjižnica

REZULTATI PO WEBU

Na vrh Dr. Fr. Prešeren Izdano: Ljubljana: Slovenska matica, 1900 (Knezova knjižnica, 2) Vir: [Ant. Knezova knjižnica zbirka zabavnih in poučnih spisov ...](#)

WikiArt - slovenski Wikimuseum

Dr. Fr. Prešeren Izdano: Ljubljana: Slovenska matica, 1900 (Knezova knjižnica, 2) Vir: [Ant. Knezova knjižnica zbirka zabavnih in poučnih spisov ...](#)

Knezova knjižnica Zbirka Knezova knjižnice: Zbirka zabavnih in poučnih spisov, je izhajala pri Slovenski matici med leti 1894 in 1935. Prvi zvezek (1894); Fr. Levec, ... Starejše pesnice in pisatelje

Vodnik, Šolnik, Blud, Kumerdej, izgodovalnar in pisec prvih dveh slovenskihiger Am. T. Lihart, slovenčar, Jernej Kopitar, J. Janežič L. dr. Ta Zoisov ...

dLib - knjige

Ant. Knezova knjižnica Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Ant. Knezova knjižnica Zbirka zabavnih in ...

Ant. Knezova knjižnica Autor(i): Levec, Fran (urednik) Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Ant. Knezova knjižnica Zbirka zabavnih in ...

Ant. Knezova knjižnica Autor(i): Levec, Fran (urednik) Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Ant. Knezova knjižnica Zbirka zabavnih in ...

Ant. Knezova knjižnica Autor(i): Levec, Fran (urednik) Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Ant. Knezova knjižnica Zbirka zabavnih in ...

Ant. Knezova knjižnica Autor(i): Levec, Fran (urednik) Vir: knjige Izvor: Narodna in univerzitetna knjižnica ... Ant. Knezova knjižnica Zbirka zabavnih in ...

ant. Knezova knjižnica : zbirka zabavnih in poučnih spisov

Vir: slovenski
Jezik: slovenški
Leto: 1896
Format: 180 str., 30 cm
Založnik: Slovenska Matica
Izvir: Narodna in univerzitetna knjižnica
Opombe: Smrti epopejske sklice z izdaji Anton Knežnik. Ljubljena in redobljube / spisal Fran Levec
Pravica: javno dozvani
UDK: URN:NBN:SI-DOC-GXFTWJRE:
COBISSID: 49658800

Gitiranje: API: Ant. Knezova knjižnica (dLib), URN:NBN:SI-DOC-GXFTWJRE from http://www.dlib.si
MLA: Ant. Knezova knjižnica: Slovenska Matica, 2986.
ePDF: <http://www.dlib.si/?URN:URN:NBN:SI-DOC-GXFTWJRE>

Vsa pravica priznana © 2018 Narodna in univerzitetna knjižnica, Timskica 1, 1000 Ljubljana f t e-mail: info@nuk.si

Individualizacija

osnovna načela digitalne knjižnice:
otvorenost,
priступačnost,
upotrebljivost

PITANJA KONCEPTUALNOG RAZVOJA

- digitalna knjižnica djeluje globalno
- konkurira velikim mrežnim servisima
- otvorenost podataka / ponovna upotreba podataka
- udruživanje metapodataka sa drugim repozitorijima (Europeana, OpenAIRE, OpenScience, OpenDoar ...)
- digitalizacija s Googlom?

Globalizacija

HVALA NA PAŽNJI!

The screenshot shows the homepage of the Digitalna Knjižnica Slovenije (dLib) website. The main banner features a historical illustration from Aldrovandijevi enciklopediji, depicting various mythical and real creatures like a dragon, a multi-headed serpent, and a bird-like creature. A central text overlay reads: "Aldrovandijevi enciklopediji" and "Nenavadni naravoslovni enciklopediji nenanavnih bitij in drugih posebnosti ter kač in zmajev pravnika, filozofa ter prvega profesorja naravoslovja na bolonjski univerzi Ulissa Aldrovandija (1522-1605)." Below the banner are six search categories with icons: KNIJGE (books), PERIODIKA (periodicals), ROKOPISI (manuscripts), Slike (images), GLASBA (music), and ZEMLJEVIDI (maps). At the bottom, there are two news snippets: one about Velikonočna (Easter) and another about the results of the Statistical Survey of the Statistical Office of Slovenia.

30.3.2018.
VELIKONOČNA

Velika noč, prelepi praznik
nam z rožami je zasjal,
in v veselosti je iepotil
Gospod in kralj iz groba vstal.
Že klje, cyete plan in gora,
Po atjan božji dan stavlji.

33.3.2018.
REZULTATI RAZISKOVANJ STATISTIČNEGA URADA RS

Ali ste vedeli, da sta najpogosteji imeni v Sloveniji še vedno
Marja in Franc? Ali pa, da je najbolj pogosto krajevno ime
Gradiste? Kaj pa to, da je v Sloveniji največ krav pomemovanih
Rika?
Če bi želeli izvedeti še več statističnih podatkov o Sloveniji ter
povez povezilih, si posjetite spletne stranice Statističnega urada RS. Rezultati podatkov

Vse pravice podzane. © 2018. Narodna in univerzitetna knjižnica. Tujška 1, 1000 Ljubljana. f t e